

Të evitohen humbjet e viçave!

1. Thithja e ndërsjelltë tek gjedhi

Viçat e qumështit - problemi i thithjes së gjirit te lopët e qumështit

Humbjet e mëdha nga një menaxhim jo i mirë në stallat e viçave shkaktohen nga shumë faktorë. Njëri prej faktorëve, i cili shfaqet vetëm më vonë është thithja tek vicat, tek gjedhi për mbarështim dhe tek lopët. Kjo sjellje mund të haset në masë në disa ferma dhe kjo tregon probleme në menaxhimin e tufës.

Kjo sjellje e padëshiruar e viçave fillon që në fazën e pirjes së gjirit. Dhënia e qumështit si ushqim eviton thithjen e gjirit. Shkak për këtë është Laktoza (sheqeri i qumështit). Për aq kohë sa

vici merr qumësht, ai është shumë i motivuar për të thithur. Një viç thith qumështin e nënës **10-12 herë në ditë, gjithsej 20 - 60 min në ditë. Nëqoftëse vicave gjatë fazës së rritjes iu racionohet ushqimi, atëherë atyre u krijohet edhe deficiet në thithje.**

Stresi

Përvec faktit që thithja konsiderohet si një refleks i lindur, thithja dhe lepirja e dyanshme vjen edhe si pasojë e stresit. Një viç i shëndetshëm është kureshtar, plot jetë dhe gjithmonë në kërkim të së resë. Ai e zbulon ambientin e tij duke lepirë.

Në qoftë se vicit nuk i sigurohet vazhdimisht ushqim dhe ujë, atëherë objektet dhe pajisjet e stallës dhe pjesë të trupit të viçave të tjerë bëhen pre e lepirjeve dhe thithjeve. Shpesh ky zakon i keq merret nga moshatarët. Nga ky zakon preket kryesisht gjedhi, i cili nuk ka mundësi kontakti me botën e jashtme, ndodhet në një stallë pa padok ose pa dalje në kullota.

Faza e largimit te zakonit

Direkt pas heqjes së gjirit, instikti i thithjes bëhet akoma më i fortë. Prandaj në mënyrë të veçantë në fazën e shkëputjes shfaqet thithja e ndërsjellë tek ripërtypësit.

Gjatë një studimi u konstatua se racionimi i ushqimit sëbashku me kohën e vënë në dispozicion për ushqyerje, luajnë një rol vendimtar. Një zëvendësim i silazhit të misrit me koncentre dhe sanë të cilësisë së mirë iu siguron kafshëve një kohë më të gjatë ngrënieje dhe ripërtypjeje dhe pakëson rrezikun e thithjes tek kafshët e tjera. Përvec të tjerave, ky zakon lidhet edhe me mungesën e energjisë.

Nevoja për energji e viçave të shkëputur do të ishte më mirë të sigurohej nga koncentrat i sesa nga silazhi i misrit. Ndër të tjera viçat e shkëputur kanë nevojë për një premiks me përmbajtje të theksuar kalciumi dhe mikroelementesh, por me sasi të vogël fosfori.

Pasojat

Pasojat janë të ndryshme si acarimet, ndryshimet e qimes dhe diareja.

Duke thithur kërthizën rritet rrezikshmëria e acarimit të saj, si pasojë e një infeksioni bakterial. Llapa e veshit si dhe pjesa e brendshme e tij mund të acarohen në rastin kur kafshët thithin veshët e njëri-tjetrit. Nëpërmjet lepirjes të ndërsjellë, në mullëzën e kafshëve mblidhen qime, të cilat

bashkë me jargët formojnë një topth. Ky topth mund të shkojë nga 15 - 20 cm tek kafshët më të rritura duke shkaktuar dëmtime të aparatit tretës, kapsllëk, madje deri edhe ngordhjen e tyre. Sëmundja e diarasë shpesh shkaktohet edhe nga ngrënia e shtresës së kashtës si dhe e jashtëqitjes.

Dëmtimet e gjirit të shkaktuara nga thithja, shpesh vihen re që në laktacionin e parë. Lopët e laktacionit të parë me cerek gjiri “të verbër” (tre kanale qumështi), me acarime akute ose kronike të gjirit si dhe një lopë që thith të tjerat e mbajtur në padok mund të shkaktojnë dëme të rënda ekonomike.

Masat paraprake

E vetmja mundësi që tju hiqet ky zakon kafshëve dhe që është vërtetuar dhe në praktikë, janë hundëset. Prandaj krahas evitimit të simptomave duhet të merren edhe masa të tjera parandaluese:

- Koha e thithjes për çdo konsum të racionit ushqimor duhet të jetë rreth 10 min.
- Pas pirjes vicat vecohen 10 - 30 min, derisa të jetë larguar pak ky zakon i thithjes.
- Krijojini mundësi viçave të dalin në padok.
- Jepuni ushqim të cilësisë së lartë dhe ujë të pastër (që nga java e dytë e jetës).
- Mesojini vicat me koncentre (pas javës së dytë të jetës) .
- Shmangni deficietet e energjisë në fazën e shkëputjes.
- Vëzhgoni vazhdimisht ecurinë e vicit.

2. Humbjet e viçave ulen me anë të higjenës në stallë

Një problem tjetër është mungesa e higjenës në stallë. Mbajtësi i jashtëqitjes dhe shpërndarja nga shkëmbyesit e qumështit vështirësojnë marrjen e masave higjenike në stallë.

Çfarë duhet bërë për të evituar humbjet e vicave?

Menaxhimi i higjenës:

- Përgatitja e një plani pastrimi dhe dezinfektimi.
- Përdorimi i mjeteve të pastrimit kundër yndyrës si dhe uji i nxehtë.
- I këshillueshëm është një pastrim i ndërmjetëm si dhe dezinfektimi i viçave me mjete dezinfektuese, si p.sh. mjet dezinfektues Endosan Forte S NEU, ose Organosept NEU, në periudhën e majmërisë.

- Pastrim çdo ditë në hyrjen e ushqimit dhe atë të jashtëqitjes si dhe çdo javë të bëhet dezinfektimi i tyre me anë të mjeteve dezinfektuese (p.sh. ato të Schaumann).
- Të dezinfektohen cdo ditë, pas cdo përdorimi, enët e pirjes, salla e ushqimit të vicave të majmërisë dhe të mbarështimit. Të kihen parasysh mjetet për dhënien e zëvendësuesit të qumështit.
- Duke hedhur në bokset e viçave rreth 100 gr pluhur higjienik, Profi-Streu ulet akoma më shumë numri i mikrobeve dhe përmirësohet higjena.

Marrja e masave kundër diaresë:

Një problem specifik i higjenës në mbajtjen e viçave janë diarret e shkaktuara nga Kryptosporidet. Mund të arrihet në një dehidratim masiv të vicave me diare. Viçat e infektuar sekretojnë mikrobet patogjene jetëgjata (Oozysten infektuese) dhe infektojnë stallën.

Masat e efektshme për luftimin e Kryptosporideve janë:

- Pastrimi sistematik dhe dezinfektimi me 3% Endosan Forte S NEU me kohë veprimi një orë
- Realizimi i pastrimit me ujë të ngrohtë me mbi 60°C dhe të lihet gjatë për t'u tharë, pasi në lagështirë mikrobet patogjene jetojnë akoma më gjatë
- Boshatisja e stallës sipas konceptit: gjithçka brenda - gjithçka jashtë
- Veçimi i menjëhershëm në një godinë tjetër i kafshëve të sëmura
- Gjithmonë në fillim të bëhet trajtimi i kafshëve të shëndetshme dhe pastaj i atyre të sëmura. Veshjet duhet të ndërrohen ose të dezinfektohen menjëherë pas kontaktit me kafshën e sëmurë
- Në rastet kur origjina e infeksionit të lopëve prej Kryptosporideve është e njohur, viçi duhet larguar menjëherë pas lindjes prej lopës

Kalbivital

Pasta për vica me shije që shërben për rritjen e vitalitetit që në javët e para të jetës. Kombinimi i Immunglobulinës (pluhur veze) me PROVITA LE përforcon ndikimin e Klostrumit tek viçat e posalindur dhe stabilizon florën e zorrëve në situatat e stresit si p.sh. në rastet kur viçi ndërton stallë. Vitaminat A, D, E dhe C forcojnë imunitetin si dhe nxisin vitalitetin.

Përdorimi:

- 10 ml direkt pas lindjes
- 5 ml në ditën e dytë të lindjes
- Në rastet kur ka shqetësime të zorrëve dy ditë rresht nga 10 ml

- Vicat që pijnë direkt tek lopa mëmë duhet të marrin 15 ml në të parë të jetës

Kalbivital:

- Përmirëson shtesën ditore
- Redukton dëmtimet e aparatit tretës
- Përdorim individual, i thjeshtë dhe ashtu si duhet